

institut alternativa

Ministarstvo unutrašnjih poslova
Direktor Direktorata za poslove nadzora
Gospodin Danilo Ćupić

Podgorica, 12. maj 2017. godine

Poštovani gospodine Ćupiću,

Povodom materijala koje ste nam poslali i nakon detaljnog upoznavanja sa istim, potvrđujemo stanovište o neustavnosti apsolutne zabrane protesta na javnoj podgoričkoj saobraćajnici koje smo ranije izrazili u pismu ministru, upućenom 13. aprila 2017. godine.

Naime, protesti koji su se odvijali ispred Skupštine Crne Gore ne predstavljaju analognu situaciju onoj u slučaju na koji se pozivate, Kudrevičius protiv Litvanije. Razlog je to što se protest u navedenom slučaju održavao na autoputu, za koji organizatori nisu imali dozvolu, što se ne može poistovijetiti sa protestima na glavnoj ulici ili bulevaru u centru grada za proteste, koji je bio uredno najavljen Upravi policije.

Nedozvoljavanje javnih okupljanja, oko specifičnih javnih zgrada (Parlament, Ustavni sud, itd) je praksa koju OEBS i Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava u svim svojim monitoring izvještajima kritikuju i navode kao loš primjer “blanko zabrane”.

Napominjemo da su “blanko zabrane” u Crnoj Gori prepoznate kao problematične u jednom od pomenutih monitoring izvještaja *“Monitoring slobode mirnih okupljanja u izabranim zemljama OEBS (maj 2013- jul 2014)”* iz 2014. godine, kada je i data preporuka da se one izbjegavaju jer ne uzimaju u obzir individualne uslove u kojima se javna okupljanja organizuju.¹

O ovom pitanju smo se konsultovali sa ekspertima iz oblasti ljudskih prava i slobode mirnih okupljanja:

- gospodinom Neil Jarman, Direktorom Instituta za istraživanje konflikata iz Velike Britanije,
- gospođom Hanna Asipovich, iz Međunarodnog centra za neprofitno pravo (ICNL),
- kao i gospođom Anita Danka, stručnjakom sa ljudska prava.

¹ OEBS, Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava, [Monitoring izvještaj o slobodi javnih okupljanja u izabranim OEBS zemljama](#) (maj 2013-jul 2014), str. 42

institut alternativa

Eksperti su našu tezu da protesti koji su se odvijali ispred Parlamenta ne predstavljaju analognu situaciju onoj u slučaju na koji se pozivate, Kudrevičius protiv Litvanije, potvrdili naglasivši da je ovaj slučaj podrazumijevao blokadu autoputa, više nego li blokadu puta u centru grada, gdje je važno uzeti u obzir princip mogućnosti "da se protest vidi i čuje".

Princip "da se vidi i čuje" je jedan od ključnih principa Smjernica slobode mirnog okupljanja Venecijanske komisije, koji podrazumijeva da se "Javni skupovi održavaju kako bi se prenijela poruka posebnoj ciljnoj osobi, grupi ili organizaciji. Stoga, kao opšte pravilo, održavanje okupljanja treba olakšati u dometu mogućnosti da "vide i čuju" njihove ciljne grupe."²

"Blanko zabrane" mirnih okupljanja na određenim lokacijama mogu predstavljati prijetnju za poštovanje principa "da se vidi i čuje".

Eksperti su naglasili da se blokiranje saobraćajnica ne može se smatrati osnovom za ograničavanje mirnih okupljanja, jer u tom slučaju određene tipove okupljanja ne bi bilo moguće održati, na primjer, onda kada se radi o maršu koji okuplja veliki broj učesnika, što će neizbježno rezultirati potpunom blokadom prolaza za vozila na ulici.

Budući da se pozivate na presudu Evropskog suda za ljudska prava, skrećemo Vam pažnju i na drugu presudu istog suda u kojoj se navodi sledeće:

"Određeni nivo remećenja svakodnevnog života uzrokovan okupljanjima, uključujući remećenje saobraćaja, neprijatnosti čak i štetu privrednim aktivnostima, mora biti tolerisan ukoliko se pravo ne liši svoje suštine."³

U skladu sa prethodno navedenim, smatramo da je neophodno da ponovo ukažemo na neustavnost najavljenih izmjena Zakona o javnim okupljanjima i javnim priredbama, njihovu neusaglašenost sa međunarodnim normama u ovoj oblasti, kao i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Dodatno, bitno je primijetiti je u slučaju *Kudrevičius protiv Litvanije* utvrđena šteta nastala kao posljedica **nedozvoljenog** protesta, dok u Crnoj Gori to ne bi mogao biti slučaj jer je protest bio uredno najavljen Upravi policije, dozvoljen, a time i zakonit. Shodno tome, i građani su dužni da organizuju svoje poslove u skladu sa **zakonitim** okupljanjem.

² OEBS, Venecijanska komisija, *Smjernice slobode mirnog okupljanja*, Drugo izdanje, 2010, str.

³ Evropski sud za ljudska prava, Kuznetsov protiv Rusije, predstavka Br. 10877/04, 23 oktobar 2008, para.

institut alternativa

S obzirom da Ministarstvo nije dalo nikakav dokaz koji bi išao u korist argumentu da je privredi načinjena šteta, smatramo da se neodređene i nejasne tvrdnje o "šteti pričinjenoj privredi" ne mogu olako koristiti kao **osnov za izmjenu Zakona u pravcu narušavanja osnovnih ljudskih prava i sloboda**. Ukoliko Ministarstvo smatra da je privreda na gubitku zbog kojeg je pretežnije pravo privrednika od prava građana na okupljanje, za to bi moralo pružiti konkretne dokaze koji bi bili prihvatljivi i za Evropski sud za ljudska prava.

Sugerišemo Ministarstvu unutrašnjih poslova da za sve eventualne izmjene Zakona o javnim okupljanjima i javnim priredbama zatraži mišljenje OEBS Kancelariji za demokratske institucije i ljudska prava, kao i od Venecijanske komisije.

S poštovanjem,

Stevo Muk

Predsjednik Upravnog odbora IA